

TYÖPAJAN SUUNNITTELU

Hienoa, että olet kiinnostunut työkalujen teroitus- ja kunnostustyöpajan järjestämisestä! Tässä ohjeistusta työpajan tueksi.

Työkalut terään -koulutusmateriaali

Verkko-opistossa olevaa koulutusmateriaalia voit käyttää työpajan tukena. Osallistujat voivat tutustua itsenäisesti siellä oleviin aineistoihin, tai voit käyttää niitä teemaan johdattelun tukena. Pdf-muotoiset tekstitiedostot (erityisesti teroitusohjeistus) on suunniteltu niin, että ne voi halutessaan tulostaa työpajaan mukaan (jos esim. tietokoneen mukana kantaminen ei tunnu toimivalta idealta).

Teroitusjeesaajan rooli

Teroitusjeesaaja on vertaisohjaaja, jonka ei ole tarkoitus olla aiheen syvälinen asiantuntija. Työpajan järjestämisessä kysymys on enemmänkin yhdessä tekemisestä ja asioiden pohtimisesta porukalla. Joku tarvitaan kuitenkin hoitamaan kokonaisuutta, että työpajan toteutus olisi mahdollisimman sujuvaa, ja välttämään osallistujille työpajan toteuttamisen edellyttämää tietoa. On myös hyvä, että kaikilla osallistujilla on yhteinen ymmärrys mitä ollaan tekemässä ja millaisia työvaiheita prosessiin kuuluu. Työpajan valmistelua ja toteutusta voi myös jakaa eri henkilöille tai työryhmille, jottei vertaisohjaajalle kerry liikaa hoidettavia asioita.

Mitä työpajan vetäjän täytyy tietää?

- Perusymmärrys siitä, mitä työpajan järjestämiseen liittyy; järjestelyiden hoitaminen (tai tehtävien jako työryhmille), viestintä, mahdolliset lupa-asiat ja materiaalien sekä työkalujen hankinta.
- Osallistujat – mitä pitää ottaa huomioon (esim. mahdolliset liikuntarajoitteet, osallistujien osaamisen hyödyntäminen ym).
- Johdattelu teemaan ja ohjeistus (myös toteutuksen yhteinen pohtiminen) työpajan aluksi ja aikana. Lisätiedon tuottaminen tarvittaessa – ainakin tietoa siitä, mistä lisätietoa löytyy.
- Turvallisuuteen liittyvien asioiden tiedotus ja seuranta; teroitustyöpajan paikan olosuhteet, säätä ja niihin liittyvät tarpeet, riskien arviointi ja turvallisuusohjeistus työpajassa erityisesti terien kanssa toimittaessa ja käytännön toteutuksen silmällä pitäminen.

On helpointa, jos saat työpajan toteuttamiseen mukaan jonkun paikallisen yhdistyksen; esim. kyläyhdistykset ja muut MSL:n jäsenjärjestöt voivat hakea työpajaan koulutustukea. Paikallisten yhdistysten kautta saat myös viestiä kulkemaan ja todennäköisesti myös osallistujia työpajaan.

Lisätietoa koulutustuen hakemisesta löydät Arjen ympäristötekojen kurssimateriaalista.

Työkalut terään: Työpajan suunnittelu

Osallistujat ja johdatus työpajaan

Ovatko työpajaan osallistujat jo tiedossa? Jos eivät, mistä löytyisi aiheesta kiinnostuneita henkilöitä? Mitkä viestintätavat tavoittaisivat mahdollisia osallistujia? Onko paikkakunnalla kylä- tai muuta yhdistystä, jonka kautta kannattaisi viestitellä työpajasta? Mitä muita verkostoja viestinnässä voisi hyödyntää? Kotiseutuyhdistyksetkin voisivat olla kiinnostuneita aiheesta. Yhteistyö yhdistyksen kanssa voi helpottaa myös työnjakoa ja välineiden järjestämistä.

Osallistua voivat kaikki aiheesta kiinnostuneet. Työpajaan voi osallistua 5–20 henkilöä. Jos pyydät osallistujia ilmoittautumaan etukäteen, voit samalla kysyä mahdollisista osallistumiseen vaikuttavista asioista, jotta niitä voi ottaa paremmin huomioon työpajan toteutusvaiheessa.

Olennaista on osallistujien kiinnostus työkalujen teroittamisen ja kunnostuksen oppimiseen sekä ohjeistus eri työvaiheisiin ja perustekniikoihin. Apuna voi käyttää verkko-opiston materiaaleja, joita voi katsoa yhdessä joko suunnitteluvaiheessa tai työpajan aluksi. Osallistujia voi pyytää tuomaan työpajaan omia työkaluja teroitettavaksi.

Teroitustyöpaja antaa myös oivallisen mahdollisuuden viedä viestiä kestävämmästä elämäntavasta kunnostuksen ja kierrätyksen merkeissä.

Ryhmässä voisi pohtia mm. seuraavia asioita:

Milloin on hyvä käyttää teroituksessa tahkoa ja milloin liippakiveä? Entäpä kulmahiomakonetta? Mitä varttamisessa on hyvä ottaa huomioon? Mistä saadaan tarvittavaa puumateriaalia sitä varten?

Välineet ja teroitettavat työkalut: Tuoko jokainen omat teroitettavat työkalunsa, vai teroitetaanko esim. yhteisiä työkaluja? Hoitaako työpajan järjestäjä kunnostamiseen tarvittavat välineet ja työkalut, vai löytyisikö jostain esim. tahko(j)ia ja liippakiviä? Jaetaanko järjestelyvastuuta osallistujien kesken?

Mahdollisessa suunnittelukokouksessa on hyvä käydä läpi myös turvallisuus- ja vakuutusasiat, erilaisiin sääolosuhteisiin varautuminen ja mahdollinen omien työkalujen ja suojarusteiden mukaan ottaminen (ne on hyvä mm. merkitä valmiiksi).

Olosuhteet ja turvallisuus

Työpajan valmisteluihin ja toteutukseen on hyvä varata 2–3 tuntia aikaa.

Esimerkkikirveitä on hyvä olla muutamia mukana. Niillä voi näyttää käytännössä teroittamisen tekniikan ja osallistujat voivat kokeilla niillä ennen omien kirveiden teroitusta. Voi myös olla viisasta pitää yhtä väärin teroitettua kirvestä mukana, josta näkee liian pyöreäksi teroitettun terän. Tällä voi hyvin havainnollistaa, millainen terän muoto tulee olla.

Ensiapulaukku sekä kiristyside tulee olla aina mukana tapaturmien varalta. Ensiapulaukussa tulee olla haavan puhdistusvälineet ja sidontatarpeet. Lisävarusteena tulee hankkia kiristyside ja opeteltava sen käyttö.

Työkalut terään: Työpajan suunnittelu

Ennen työpajan aloittamista on tärkeä käydä työturvallisuusohjeistus, sillä kyseessä on teräviä työkaluja ja vahinkoja voi sattua. Ensiapupakkaus ja kiristyside tulee olla helposti saatavassa paikassa ja paikalla tulee olla aina vähintään yksi henkilö, joka osaa käyttää niitä. Tapaturmien varalta tulee myös olla osoite/paikkatieto kaikkien osallistujien tiedossa, jotta kuka tahansa osaa soittaa tarvittaessa apua.

Jos halutaan kahvitella tai evästellä ja työpajassa on taustaorganisaatio, heidän kanssaan voi sopia mahdollisesta kahvi- ym. tarjoilusta ja/tai sopia osallistujien kanssa, miten evästely on helpointa toteuttaa (mm. allergioihin ja ruokarajoitteisiin on hyvä kiinnittää huomiota; hankitaanko kertakäyttöisiä astioita vai voidaanko käyttää taustaorganisaation tai osallistujien mukanaan tuomia astioita ym.). Osallistujien kanssa voi myös sopia omien eväiden mukaan ottamisesta.

Työnjako on hyvä keskustella yhdessä. Jaatko ryhmän pienempiin työryhmiin? Ovatko jotkut osallistujat kiinnostuneita joistain tietyistä tehtävistä? Onko heillä jotain tiettyä **osaamista**, jota voisi hyödyntää? Kierrätetäänkö eri tehtäviä työpajan aikana, että kaikki pääsevät kokeilemaan kaikkea? Onko joillain osallistujilla jotain sellaisia **rajoitteita**, joiden vuoksi jotkut työtehtävät eivät ole heille sopivia? Tulostettua kurssimateriaalia voi käyttää toiminnan eri vaiheiden tukena myös työryhmissä.

Riittävä tauotus ja sääolosuhteet vaikuttavat myös toimintaan ja ilmapiiriin. Teroitusjeesaajan tehtävä on arvioida, millaisessa säässä työpaja kannattaa järjestää tai olisiko parempi siirtää se toiseen ajankohtaan. Tästä voi myös keskustella osallistujien kanssa.

Työturvallisuuteen on syytä kiinnittää huomiota, siihen liittyy monenlaisia asioita:

Työpajaan voi osallistua hyvinkin monenlaisia ihmisiä. Kaikille hyvän ja turvallisen ilmapiirin rakentamisessa voi hyödyntää **turvallisen tilan periaatteita**, jotka voidaan käydä tilaisuuden alussa yhdessä läpi esim. kurssimateriaalissa olevan aineiston avulla.

Kiinnitä huomiota myös työpajan ympäristön **fyysiseen esteettömyyteen** ja siihen liittyviin asioihin (työpisteiden/välineiden sijainti ym), että esim. huonommin liikkuvat pystyvät myös turvallisesti kulkemaan työpajassa. Pohdi myös mahdollisia ennakkoon ilmoitettuja, osallistumiseen vaikuttavia asioita ja niiden edellyttämiä tuen tai huomioon ottamisen tarpeita työpajan aikana.

Ensiapulaukku sekä kiristys- tai paineside tulee olla aina mukana tapaturmien varalta. Ensiapulaukussa tulee olla haavan puhdistusvälineet ja sidontatarpeet. Lisäksi ea-laukusta pitää löytyä kiristys- tai paineside ja opetella sen käyttö.

Pohdi itse tai tehkää yhdessä **pieni riskianalyysi** – mitä kaikkea voi tapahtua ja miten silloin toimitaan? Turvallisuusohjeet ja kiristys/painesiteen sitominen on hyvä käydä yhdessä läpi. Paikan koordinaatit ja mahdollisten EA-välineiden sijainti pitää olla kaikilla tiedossa. Jos työpaja järjestetään aurinkoisessa ja kuumassa säässä, se edellyttää tiheämpää tauotusta, mahdollisuuksien mukaan varjoa tai suojaavaa vaatetusta sekä riittävää nesteiden nauttimista, mikä monesti työn touhussa pääsee unohtumaan.

Yhteisessä prosessissa on hyvä myös ottaa kuvia ja jakaa kuvia sekä kokemusta eri yhteyksissä. Muista kysyä osallistujilta **kuvausluvat** työpajan alussa.

Työkalut terään: Työpajan suunnittelu

Työpajan vetäjälle pohdittavaksi:

- **Yhteisöllisyys ja osallistaminen:** Miten saan osallistujat mukaan suunnitteluun ja tekemiseen?
- **Selkeä rakenne ja ohjeistus:** Miten voin esittää asiat ymmärrettävästi esim. ilman asiantuntijakieltä?
- **Oma rooli:** En ole opettaja, vaan rinnalla kulkija – miten tuen oppimista ja tekemistä?
- **Käytännön järjestelyt:** Miten varmistan, että tarvittavat välineet ja materiaalit ovat saatavilla?
- **Turvallisuus ja mukavuus:** Miten huomioin osallistujien erilaiset tarpeet ja varmistan turvallisen ilmapiirin?
- **Mahdollisuus oppia yhdessä:** Miten luon tilaa kysymyksille, kokeilulle ja virheistä oppimiselle?
 - ⇒ Tutustu Vertaisjeesaajan kurssimateriaaliin Arjen ympäristötekojen koulutuskokonaisuudessa!

Yhteenvedossa käytetty Copilotia.

Menestystä työpajan järjestämiseen!